

69è Congrés de la Federació Internacional d'Arxius Fílmics (FIAF)

Dossier de premsa
Filmoteca de Catalunya
www.filmoteca.cat

ÍNDEX

EI CONGRÉS	pàg. 3
-------------------------	---------------

Presentació

Agenda

EI SIMPOSI: MULTIVERIONS.....	pàg. 5
--------------------------------------	---------------

Activitats complementàries

- a) Exposició
- b) Projeccions
- c) Un llibre

PATRIMONI FÍLMIC	pàg. 14
-------------------------------	----------------

- b) Participació de Tacita Dean i Guillermo Navarro
- c) Taula rodona: “Els arxius fílmics després de la pel·lícula cinematogràfica”

VISITES	pàg. 16
----------------------	----------------

- a) Les noves seus de la Filmoteca de Catalunya

Raval
Centre de Conservació i Restauració

- b) Visites Culturals

SESSIÓ DE CLOENDA	pàg. 18
--------------------------------	----------------

EL CONGRÉS

Presentació

La Filmoteca de Catalunya organitza, del 21 al 27 d'abril, el 69è Congrés de la Federació Internacional d'Arxius Fílmics (FIAF). La FIAF, amb seu a Brussel·les, va ser fundada l'any 1938, amb l'objectiu de conservar, preservar i difondre materials fílmics que constitueixen el patrimoni documental, artístic i històric del cinema. Actualment està integrada per 151 institucions públiques (84 membres i 67 associats) de més de 72 països d'arreu del món.

La Filmoteca de Catalunya és membre actiu d'aquesta federació des de l'any 1992 i, des de 2011, el seu director, Esteve Riambau, ocupa una vicepresidència en el Comitè Executiu. Els últims congressos han tingut lloc a Ljubiana (2005), Sao Paulo (2006), Tokyo (2007), París (2008), Buenos Aires (2009), Oslo (2010), Pretoria (2011) i Beijing (2012).

El 69è Congrés de la FIAF (Federació Internacional d'Arxius Fílmics), que enguany té lloc per primera vegada a Barcelona, consta de diferents àmbits de treball i activitats:

- a) a) Reunió del Comitè Executiu.
- b) b) Simposi sobre les multiversions, que es completarà amb una exposició produïda per la Filmoteca de Catalunya, la publicació d'un llibre i amb projeccions cinematogràfiques obertes al públic en horaris especials a les tardes.
- c) Tallers i reunions de les diferents comissions de la FIAF i el Second Century Forum que, aquest any, aborda el futur de les filmoteques després de la desaparició de la pel·lícula cinematogràfica. Hi participaran la videoartista Tacita Dean i el director de fotografia Guillermo Navarro, impulsors d'una campanya per declarar la pel·lícula com a Patrimoni Universal de la UNESCO
- d) Presentació pública del nou Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya, a Terrassa. També s'ofereix la possibilitat d'una altra visita cultural al Museu del Cinema de Girona.
- e) Assemblea general de la FIAF

La cloenda del congrés tindrà lloc el dissabte 27 d'abril al Gran Teatre del Liceu, amb la projecció de *Die Nibelungen/Els nibelungs* (Fritz Lang, 1924), en còpia restaurada per la Fundació Murnau, en col·laboració amb la Filmoteca de Catalunya, i amb la música original interpretada per la Jove Orquestra Nacional de Catalunya.

AGENDA del 69è Congrés de la FIAF

* Totes les sessions de treball tenen lloc a la Sala Chomón de la Filmoteca de Catalunya

Dissabte 20 d'abril

De 9.00 a 18.00 h Reunió del Comitè Executiu

Diumenge 21 d'abril

De 9.00 a 16.30 h Reunió del Comitè Executiu

A les 18.30 h **RECEPCIÓ INAUGURAL** (Palau de Pedralbes)
Presidida per l'Hble. Conseller de Cultura, Ferran Mascarell

Dilluns 22 d'abril

9.00 h Benvinguda a càrrec d'Esteve Riambau, director de la Filmoteca de Catalunya

SIMPOSI MULTIVERIONS (I)

De 9.00 a 11.00 h 1a Sessió: "Metodologies i *case studies*"

D'11.00 a 11.30 h Pausa i cafè

D'11.30 a 13.30 h 2a Sessió: "El cinema mut"

De 13.30 a 14.00 h Tacita Dean i Guillermo Navarro: "La pel·lícula com a Patrimoni Universal de la UNESCO"

De 14.00 a 15:30 h Dinar

De 15:30 a 17:30 h 3a Sessió: "El cinema sonor"

A les 18.00 h Exposició "Multiversions". Inauguració a càrrec de Jordi Sellas i Esteve Riambau

A les 19:00 h Projectió reservada als congressistes i als abonats a la Filmoteca

Dimarts 23 d'abril**SIMPOSI MULTIVERSIONS (II)**

De 9.00 a 11.00 h	4a Sessió: "Censures, remuntatges i coproduccions"
D'11.00 a 11.30 h	Pausa i cafè
D'11.30 a 13.30 h	5a sessió: "Restauracions"
De 13.30 a 15.00 h	Dinar
De 15.00 a 17.00 h	6a sessió: "Conservació i catalogació"
A les 18.00 h	Projeccions obertes al públic i als congressistes

Dimecres 24 d'abril**COMISSIONS, SECOND CENTURY FORUM I REUNIONS REGIONALS**

De 9.00 a 11.00 h	Informe de les Comissions de la FIAF: Tècnica, Catalogació i Documentació
D'11.00 a 11.30 h	Pausa i cafè
D'11.30 a 12.00 h	Presentacions tècniques
De 12.00 a 14.00 h	Taula rodona: "Els arxius fílmics després de la pel·lícula"
De 14.00 a 15.30 h	Dinar
De 15.30 a 17.00 h	Reunions regionals de les filmoteques
A les 18.00 h	Projeccions obertes al públic i congressistes

Dijous 25 d'abril**VISITES CULTURALS**

De 9.00 a 17.00 h

a) Terrassa: Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya, Parc Audiovisual, Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC)

b) Girona: visita al Museu del Cinema i al centre històric de la ciutat

A les 18.00 h Projeccions obertes al públic i als congressistes

Divendres 26 d'abril**ASSEMBLEA GENERAL DE LA FIAF**

De 9.00 a 11.00 h Assemblea General

D'11 a 11.30 h	Pausa i cafè
D'11.30 a 13.30 h	Assemblea General
De 13.30 a 15.00 h	Dinar
De 15.00 a 17.00 h	Assemblea General
A les 18.00 h	Projeccions obertes al públic i congressistes

Dissabte 27 d'abril

ASSEMBLEA GENERAL

De 9.00 a 15.00 h Assemblea General

A les 18.30 h

CERIMÒNIA DE CLOENDA (Gran Teatre del Liceu).
Projecció de *Die Nibelungen* (Fritz Lang, 1924) amb la partitura original interpretada per la Jove Orquestra Nacional de Catalunya

EL SIMPOSI: 'Multiversions'

El simposi "Multiversions" aborda aquest fenomen en què un mateix film presenta diverses variants derivades, per exemple, del rodatge amb diverses càmeres, del doblatge, de les censures, de les coproduccions, de les "versions del director", i fins i tot, de les restauracions. Una vintena d'especialistes, arxivers i acadèmics internacionals, exposaran les diferents vessants del tema a l'entorn de panells de debat on es parlarà sobre metodologies, períodes històrics del cinema, restauracions o problemes de catalogació. El simposi es celebrarà en sis sessions els dies 22 i 23 d'abril.

• Programa

Dilluns, 22 d'abril

I. 9.00-11.00 h. **Metodologies i case studies**

Moderador: Esteve Riambau (Filmotheca de Catalunya)

- a) Marie Frappat (Université Sorbonne Nouvelle-Paris III, França): *"Com ha emergit la presa de consciència de les multiversions?"*.
- b) Elena Dragada (Università degli Studi di Milano, Itàlia): *"Com s'han d'estudiar les variants cinematogràfiques? Problemes de mètode i convergència d'enfocaments"*.
- c) Alberto Elena (Universidad Carlos III de Madrid, Espanya): *"Bollywood a Quismondo: versions del cinema indi per a l'exportació, 1953-1962"*.
- d) Rachael Stoeltje (Indiana University Libraries Film Archive, EUA): *"Teaching Film Custodians i Studio System: una associació única que fa servir versions noves i editades de pel·lícules de Hollywood per educar els adolescents en les dècades dels anys 1940 i 1950"*.

II. 11.30-13.30 h. **El cinema mut**

Moderador: Paolo Cherchi Usai (George Eastman House, Rochester, EUA)

- a) Nicolas Dulac i André Gaudreault (Université de Montréal, Canadà): *"Aparició, desaparició, divertiment: l'arxiu numèric i l'àmbit de l'accessibilitat"*.
- b) Russell Merritt (University of California, EUA): *"Lligar un nou Proteu: reconstrucció d'Intolerància, de D.W. Griffith"*.
- c) Thomas Christensen (Danish Film Institute, Dinamarca): *"Llàgrimes per Rússia. Multiversions en el cinema mut danès"*.

[13.30-14 h. Tacita Dean i Guillermo Navarro: "La pel·lícula com a Patrimoni Universal de la UNESCO"]

III. 15:30-17:30 h. **El cinema sonor**

Moderador: François Thomas (Université Sorbonne Nouvelle-Paris III, França)

- a) Donata Pesenti (Museo Nazionale del Cinema, Itàlia): *"La societat anònima Stefano Pittaluga"*.
- b) Chris Wahl (HFF Konrad Wolf, Alemanya): *"BABELSberg: les versions multiidioma produïdes per la UFA en la dècada de 1930"*.
- c) Michel Marie (Cinémathèque Universitaire, França): *"M, de Fritz Lang"*.

Dimarts, 23 d'abril

IV. 9-11 h. **Censures, remuntatges i coproduccions**

Moderador: Stefan Drössler (FilmMuseum München)

- a) Antonio Laurindo dos Santos Neto (Arquivo Nacional, Brasil): *"Organització, identificació i catalogació de les pel·lícules i talls de les pel·lícules de la Divisió de Censura de Diversions Públiques (DCDP)"*.
- b) Natacha Laurent (Cinémathèque de Toulouse / Université de Toulouse-Le Mirail, França): *"Les pel·lícules-trofeu: les aventures de les multiversions al país dels bolxevics"*.
- c) Kay Gladstone (Imperial War Museum, Regne Unit): *"Les pel·lícules donen a llum altres pel·lícules: la reutilització de pel·lícules documentals i d'actualitat"*.
- d) Oh, Sungji (Korean Film Archive, Corea): *"Multiversions produïdes gràcies a col·laboracions transnacionals"*.

V. 11.30-13.30 h. **Restauracions**

Moderador: Mark-Paul Meyer (Eye Film Institute, Països Baixos)

- a) Bryony Dixon (British Film Institute National Archive, Regne Unit): *"El segon negatiu: el problema de les versions múltiples en la restauració de pel·lícules"*.
- b) Céline Ruivo i Caroline Fournier (Cinémathèque Française i Cinémathèque Suisse, França/Suïssa): *"Les versions de La Roue d'Abel Gance: l'àmbit de la restauració"*.
- c) Luciano Berriatúa (Filmoteca Española, Espanya): *"Les versions restaurades de Chimes at Midnight, d'Orson Welles"*.
- d) Robert Jaquier i Adrian Wood (International Olympic Committee, Suïssa): *"Multiversions de pel·lícules olímpiques"*.

VI. 15-17 h. **Conservació i catalogació**

Moderadora: Mariona Bruzzo (Filmoteca de Catalunya)

- a) Jean-François Cornu (Investigador independent): *“Les versions subtitulades i doblades, versions “originals” dignes de conservació?”*.
- b) Laurent Bismuth i Dominique Moustacchi (CNC, França) : *“La funció dels arxius: conservació, catalogació, restauració i difusió de les multiversions”*.
- c) Detlev Balzer i Georg Eckes (Deutsches Filminstitut, Alemanya): *“Ensenyar a un ordinador la diferència entre una obra i una versió. El Comitè Tècnic d’Estandardització de les Obres Cinematogràfiques CEN TC 372 i els seus estàndards de metadades EN 15744 i EN 15907”*.

Activitats Complementàries

Exposició: “Multiversions” (del 23 d’abril al 30 novembre)

L'exposició “Multiversions”, comissariada per Esteve Riambau i produïda per la FilmoTeca de Catalunya en sintonia amb el simposi del Congrés de la FIAF, es fa ressò d'aquest fenomen, molt més extens del que sembla a primera vista. L'exposició es podrà veure del 23 d'abril fins al 30 de novembre del 2013, estructurada en 7 àmbits: Àmbit 1: Orígens i Cinema mut; Àmbit 2: La irrupció del sonor; Àmbit 3: Doblatges; Àmbit 4: Coproduccions i mercats internacionals; Àmbit 5: Censures; Àmbit 6: Muntatges, Remuntatges i Multiformats; Àmbit 7: FilmoTecas i Restauracions.

Diversos exemples, procedents de materials cedits per diverses cinemateques o de fons propis vinculats amb el cinema català, il·lustren variants de multiversions, des del cinema mut fins els efectes de la censura, el doblatge i les seves alternatives o les adaptacions d'un mateix film pel cinema o la televisió. D'aquesta pluralitat de situacions, punta de l'iceberg d'una pràctica que recorre tota la història del cinema, se'n deriven diverses reflexions, sobre les quals pot reflexionar el visitant a l'exposició: Quina és la versió original d'una pel·lícula? Cal mostrar les còpies de treball? Quines versions cal conservar? Què restaurar si hi ha més d'una versió d'un mateix film?

Des dels orígens, hi ha múltiples exemples en què un mateix títol ha estat sotmès a manipulacions destinades a arribar a públics selectius: els germans Lumière van rodar tres versions diverses de *Sortida dels obrers de la fàbrica* i Edison venia còpies de *The great train robbery* amb un pla d'un cowboy que es podia muntar al principi o al final, a gust de l'exhibidor.

Cinema: Projeccions especials (del 22 al 26 d'abril)

La magnitud del fenomen de les multiversions es desplega en un cicle que arribarà fins al mes de juliol i que inclou les confrontacions de *remakes* d'un mateix títol.

Durant el Congrés, del 22 al 27 d'abril, es celebraran 17 sessions, amb un segell especial, que seran presentades per experts i membres de les cinemateques d'arreu del món. 14 sessions són obertes al públic, altres dues estan reservades exclusivament per

als congressistes i els abonats de la Filmoteca de Catalunya i, la que clou el Congrés, és oberta al públic i es celebrarà al Gran Teatre del Liceu.

a) Sessions reservades per als abonats de la Filmoteca i per als congressistes

Dilluns 22 d'abril / 19.00 h - Sala Chomón

Multiversions al cinema dels orígens.

Programa preparat per Camille Blot-Wellens i l'Arxiu de la Filmoteca, amb còpies de 35mm procedents de diversos fons filmogràfics.

I. Les productores es copien entre si

1. *Bataille de neige* (Lumière, 1895)
2. *Bataille de neige* (Pathé, 1897)
3. *Concierge et Tourlourou* (Pathé, 1897)
4. *Sieste interrompue* (Parnaland, 1900-1901)
5. *Riña en un café* (Gelabert, 1952)
6. *Hereu de Can Pruna* (Chomón, 1904)
7. *Don Juan Tod* (Danske Film, 1913)

II. Les productores roden diverses vegades el mateix títol

1. *Une bonne histoire* (Pathé, 1897)
2. *Une bonne histoire* (Pathé, 1903)
3. *Le coucher de la mariée* (Pirou, 1896)
4. *Le coucher de la mariée* (Pirou, 1896)
5. *Batalla de flores* (Cuesta, 1905)
6. *Batalla de flores* (Cuesta, 1905)

III. Diferents punts de vista sobre les actualitats reconstruïdes i "reals"

1. *Éruption volcanique à la Martinique* (Star Film, 1902)
2. *La catastrophe de la Martinique* (Pathé, 1902)
3. *Fêtes en l'honneur de S. M. Alphonse XIII à l'occasion de son mariage : mariage du Roi d'Espagne* (Pathé, 1906)
4. *Bodas reales* (Warwick, 1906)

IV. El cinematògraf va al teatre. *El amigo del alma*

1. *El amigo del alma* (Madrid. Escobar, 1905)
2. *El amigo del alma* (Saragossa)

V. Quan els clients i el públic creen versions pròpies

1. *Marie-Antoinette* (Pathé, 1904-FE)
2. *Marie-Antoinette* (Pathé, 1904-FE)
3. *Salida de misa de la Virgen del Pilar* (Gimeno, 1897)
4. *Saludos después de la salida de misa de la Virgen del Pilar* (Gimeno, 1897)
Le chevalier mystère (Méliès, 1899)

Presentació a càrrec de Rosa Cardona (Filmoteca de Catalunya), Camille Blot-Wellens (restauradora freelance) i Joxean Fernández (Filmoteca Vasca)
Acompanyament musical a càrrec del mestre Joan Pineda

Dimarts 23 d'abril / 19.00 h - Sala Chomón

***Once Upon a Time in America*, Sergio Leone, 1984.**

El projecte més ambiciós i polèmic de Sergio Leone tanca la trilogia *C'era una volta*, formada també per *Agáchate maldito* i *Hasta que llegó su hora*. Aquesta reconstrucció de la història i el naixement de l'Amèrica actual pren la forma d'una història tradicional de gàngsters. Per raó de la seva llarga durada, els interessos comercials de la distribuïdora la van convertir en dos films. Projectem la còpia restaurada per la Cineteca di Bologna, que afegeix 25 minuts inèdits a la versió més llarga coneguda fins ara (que ja era de 229').

Presentació a càrrec de Gian Luca Farinelli i Anna Fiaccarini (Cineteca di Bologna)

b) Sessions obertes al públic i als congressistes (del 22 al 26 d'abril)

Dimarts 23 d'abril / 18.00 h - Sala Laya

***Atlantis*, August Blom, 1913.**

Adaptació de l'obra del Premi Nobel alemany Gerhart Hauptmann que "demostra que es podien agafar els elements tècnics del cinema primitiu i crear cinema efectiu amb una interpretació continguda i naturalista, un argument lineal i una gramàtica fílmica bàsica" (David Pierce). En el moment de la seva estrena, els efectes emprats per mostrar l'enfonsament del vaixell va impressionar el públic, encara commocionat per la tragèdia del *Titànic*. Per al final d'*Atlantis* es van rodar dues versions, una per al mercat europeu i l'altre, més tràgic, per als russos. Mostrem els dos finals.

Presentació a càrrec de Thomas Christensen (Danish Film Institut).

Acompanyament musical a càrrec del mestre Isaac Becerra.

Dimarts 23 d'abril / 20.30 h - Sala Chomón

***L'Assedio dell'Alcazar / Sin novedad en el Alcázar*, Augusto Genina, 1939.**

La gesta històrica de la defensa de l'alcàsser de Toledo va ser explotada pel franquisme i naturalment, amb el suport del règim feixista italià, es va convertir ràpidament en una pel·lícula que ressaltava l'heroïcitat dels nacionals. El film va obtenir el Gran Premi del festival de Venècia i Augusto Genina en va fer dues versions, una en italià i l'altra en espanyol. El negatiu original es creia perdut, i la pel·lícula es coneixia per la versió amb què fou reestrenada als anys 60, amb nombrosos talls realitzats per tal d'intentar adaptar el missatge del film als nous temps. Presentem la còpia original, restaurada recentment per Filmoteca Española.

Presentació a càrrec de Daniela Arónica

Dimecres 24 d'abril / 18.00 h - Sala Laya

Mademoiselle Docteur / Salònica, niu d'espies, G. W. Pabst, 1936.

Realitzada a França el 1936, la censura la va prohibir el 1940 i no es va tornar a estrenar, en una versió més curta titulada *Salonique, nid d'espions*, fins al 1946. Presentem la versió original restaurada l'any 1996 pel Centre National du Cinema et de la Image Animée francès, amb l'ajuda de les filmoteques italiana, sèrbia i txeca.

Presentació a càrrec d'Eric Le Roy (CNC i president de la FIAF)

Dimecres 24 d'abril / 19.00 h - Sala Chomón

Chimes at Midnight Campanades a mitjanit, Orson Welles, 1964.

Projectem la versió internacional tot just restaurada per Luciano Berriatúa per a Fílmoteca Española. "Per a mi el més important d'aquesta restauració és fer una còpia el més exacta possible a l'original, amb la fotografia original. El més important és poder reproduir l'etalonatge, les ombres i el contrast escollits per Welles, sense deixar que un tècnic actual recrei el treball. La còpia restaurada no té un so 5.1 estereo, és un so mono, com el de l'època. És un film amb molts defectes i una pel·lícula en què el so no està sempre sincronitzat" (Luciano Berriatúa).

Presentació a càrrec de Luciano Berriatúa (Fílmoteca Española).

Dimecres 24 d'abril / 20.30 h - Sala Laya

Salonique, nid d'espions Salònica, niu d'espies, Georg Wilhelm Pabst, 1936.

Després de ser robat pels nazis, el negatiu original de *Mademoiselle Docteur* va circular per l'Europa de l'Est, on es va vendre. Després de la guerra, el seu productor francès, Romain Pinès, –convençut que els alemanys havien cremat el negatiu– va difondre aquesta versió mutilada titulada *Salonique, nid d'espions* amb l'objectiu d'amortitzar els costos de producció. L'explotació es va aturar de cop el 1940 a causa de la censura. En paral·lel, la Gosfilmofond –l'organisme encarregat de preservar el patrimoni cinematogràfic rus– va entregar tot el material a la Reichfilmarchiv –l'arxiu cinematogràfic del Reich– atenent al tema del film i a la nacionalitat del seu director.

Dimecres 24 d'abril / 21.30 h - Sala Chomón

Marathon, Carlos Saura, 1993. Catalunya-Espanya. VE. 120'.

La prova de la maratón serveix de fil conductor d'un gran reportatge gràfic sobre les Olimpíades de Barcelona del 92, des de la cerimònia inaugural fins a la cloenda, passant pels moments més estel·lars de les competicions esportives. Saura deixa que parlin les imatges, fent servir els crits dels atletes i del públic, i les músiques i altaveus d'ambient, sense narració ni veu en off. La força de la imatge fa que l'espectador es

retrobi de nou amb l'emoció dels Jocs celebrats a casa nostra. Presentem la còpia restaurada per Filмотeca Española.

Presentació a càrrec de Robert Jarquier i Adrian Wood (Comitè Olímpic Internacional)

Dijous 25 d'abril / 18.00 h - Sala Laya

Das erbe der Nibelungen El patrimoni dels nibelungs, Guido Altendorf, Anke Wilkening, 2011.

El film de Fritz Lang *Els Nibelungs* ha estat contemplat durant molt de temps com un precursor i modèlic en la filosofia nazi de la posada en escena. A propòsit de la seva restauració, el documental revisa aquesta obra monumental, dividida en dues parts, més enllà del llast atorgat per la conjuntura històrica i posa el punt d'atenció a la seva immensa qualitat artística i a les innovacions tècniques que aportà a la història del cinema. Aquest documental precedeix la projecció del film de Lang, amb acompanyament musical en directe, al Gran Teatre del Liceu.

Dijous 25 d'abril / 19.00 h - Sala Chomón

Cape Forlorn / Le Cap Perdu / Menschen im Käfig (fragment). Edward André Dupont, 1930.

Fragment d'aquesta pel·lícula de la British International Pictures que exemplifica perfectament com en el mercat europeu es produïen diverses versions d'un mateix film en llengües distintes adreçades a públics de països diferents. L'extracte mostra la mateixa seqüència, amb actors diferents i el mateix decorat, en les tres versions lingüístiques del film (anglesa, francesa i alemanya).

Blackmail / Xantatge (versió sonora), Alfred Hitchcock, 1929.

Un detectiu sospita que la seva promesa està involucrada en un assassinat. És el primer film sonor de Hitchcock, que incorpora noves seqüències a l'anterior versió muda. El British Film Institut l'ha inclòs en el projecte més gran i complex de la seva història: la restauració dels nou films de Hitchcock supervivents de la seva etapa muda, un projecte per al qual també ha utilitzat materials prestats de set arxius internacionals.

Presentació a càrrec de Bryony Dixon (British Film Institute).

Acompanyament musical a càrrec del mestre Isaac Becerra.

Dijous 25 d'abril / 20.30 h - Sala Laya

Die Neue Wohnung L'apartament nou. Hans Richter, 1930.

El 1930, l'associació d'artistes i dissenyadors Swiss Werkbund va encarregar aquest treball al cineasta avantguardista Hans Richter per promoure l'estandardització del disseny d'interiors als habitatges residencials moderns. Richter, mitjançant la manipulació del material fílmic (moviments accelerats, sobreimpressions...) i un muntatge basat en el contrast, ens mostra els avantatges dels espais funcionals que

faciliten les tasques domèstiques, com ara la cuina compacta o els mobles sobre rodes. El cineasta va realitzar-ne dues versions –una suïssa i una alemanya–, amb muntatges diferents, d'aquest film restaurat per la Cinémathèque Suisse. Els mostrem tots dos.

Presentació a càrrec de Caroline Fournier (Cinémathèque Suisse).

Acompanyament musical a càrrec del mestre Isaac Becerra.

Dijous 25 d'abril / 21.30 h - Sala Chomón

Blackmail Xantatge (versió muda), Alfred Hitchcock, 1929.

El film, també conegut com *La muchacha de Londres*, és una de les millors obres, sinó la millor, de la etapa muda del cinema britànic. Realitzada en plena transició al sonor i protagonitzada per l'actriu txeca Anny Ondra, explica la història d'una noia infidel que veu com el seu flirteig amb un artista acaba de la pitjor manera possible. Es projecta la còpia restaurada pel BFI amb la col·laboració de Studiocanal.

Divendres 26 d'abril / 18.00 h - Sala Laya

Der Junge Medardus El jove Medardus, Michael Kertész, 1923.

Tres anys abans del seu debut a Hollywood, l'hongarès Michael Curtiz (que aquí encara signava com Michael Kertész) va realitzar aquesta adaptació del drama homònim d'Arthur Schnitzler. El film és una història de conspiracions polítiques, amors i venjances que té com a rerefons l'entrada de Napoleó a Viena. Curtiz, a diferència de l'estil dinàmic que va potenciar per a la Warner, recorre aquí a plans estàtics alhora que ressalta els diàlegs. Projectem una còpia restaurada pel Österreichisches Filmmuseum.

Presentació a càrrec de Thomas Ballhausen (Österreichisches Filmmuseum- Vienna).

Acompanyament musical a càrrec del mestre Isaac Becerra.

Divendres 26 d'abril / 19.00 h - Sala Chomón

Vida en sombras, Llorenç Llobet Gràcia, 1948.

Biografia d'un cineasta fictici nascut en un cinema de fira, convertit en operador durant la guerra i per al qual el cinema resulta vital en moments transcendents de la seva vida. Un títol insòlit, en la producció espanyola, de cinema dins el cinema. Llobet Gràcia era un cineasta amateur de Sabadell que amb *Vida en sombras* va fer el salt als 35mm. Malauradament, el fracàs i la incomprensió que va patir en l'estrena comercial, li van fer perdre les seves il·lusions com a professional i el film va restar en l'oblit fins a la seva recuperació en els anys 80, a partir de les dues úniques còpies existents en 16mm. La Filmoteca de Catalunya, amb la col·laboració de Filmoteca Espanyola i dels Laboratoris Deluxe Barcelona, varen fer possible la nova restauració d'aquesta còpia a mans Ferran Alberich a partir de nous materials, tot i que no s'han arribat a trobar els negatius originals.

Presentació a càrrec de Ferran Alberich (Filmoteca de Catalunya)

Divendres 26 d'abril / 19.30 h - Sala Laya

Napoleon, Abel Gance, 1927.

L'ambiciós projecte de Gance, que en un principi va contemplar la realització de sis films sobre la figura de Bonaparte, va quedar reduït a només un, compost per tres parts independents: *La joventut de Bonaparte*, *Bonaparte i el terror* i *La campanya d'Itàlia*. En alguns moments, el film mostra imatges realitzades per ser projectades en un sistema panoràmic de triple pantalla per acostar-se encara més a la grandiositat buscada per l'autor. Es projecta una versió restaurada amb partitura musical de Carmine Coppola.

Divendres 26 d'abril / 21.30 h - Sala Chomón

Reborn, Bigas Luna, 1981.

Un home descobreix que la seva xicota està estigmatitzada, fet que tampoc no passa desapercebut per a un predicador televisiu sense escrúpols. *Reborn* és la primera experiència americana de Bigas Luna, un film rodat als EUA en què el realitzador català s'apropa al tema de les sectes religioses modernes i els seus sofisticats sistemes de proselitisme. Un film d'estètica poderosa en el qual religió i espectacle es donen la mà. Presentem la còpia restaurada per la Filmoteca de Catalunya a partir de la versió nord-americana que respon al muntatge original de Bigas Luna.

Un llibre: *Multiversions*

Amb motiu del Simposi, l'exposició i la retrospectiva, la Filmoteca publica el llibre *Multiversions*, en edició bilingüe (català, anglès). El volum conté sis estudis a càrrec d'experts internacionals en la matèria: *Variacions sobre un (mateix?) film*, per Esteve Riambau; *Les mil cares de les versions concurrents*, per François Thomas; *La mateixa pel·lícula, diferents còpies. El primer cinema i les diverses versions d'arxiu*, per Paolo Cherchi Usai; *Multiversions en el cinema mut: els fims de F.W. Murnau*, per Luciano Berriatúa; *Multiversions múltiples a partir de l'inici del sonor*, per Juan B. Heinink; *La censura com a causa de multiversions*, per Román Gubern; *El concepte del "muntatge del director", entre la producció cinematogràfica independent i un nou model empresarial*, per Stefan Drössler.

PATRIMONI FÍLMIC

El Congrés de la Federació Internacional d'Arxius Fílmics serà un espai de reflexió sobre la importància de la conservació del patrimoni fílmic. En aquest sentit, hi tindran lloc aquests dos esdeveniments:

a) Dilluns 22 d'abril, a les 13.30, el director de fotografia Guillermo Navarro i l'artista visual Tacita Dean presentaran la campanya "La pel·lícula com a Patrimoni Universal de la UNESCO" amb l'objectiu de trobar tot el suport necessari perquè l'organisme internacional porti a terme aquest declaració.

b) Dimecres 24 d'abril, a les 12.00, tindrà lloc la taula rodona "Els arxius fílmics després de la pel·lícula cinematogràfica", moderada per David Walsh (director de la col·lecció digital de l'Imperial War Museum (IWM), de Londres i president de la Comissió Tècnica de la FIAF). Hi participaran: Bernat Aragonés (director de postproducció d'Apuntolapospo); Gian Luca Farinelli (director de la Cineteca di Bologna), Ramón Martos (Managing Director Deluxe Spain), Hisashi Okajima (conservador en cap i director del Centre Nacional de Film – Museu d'Art Modern de Tòquio, i vicepresident de la FIAF).

NOVES SEUS I VISITES CULTURALS

La celebració d'aquest congrés a Barcelona servirà per presentar les noves seus de la Filmoteca de Catalunya en l'àmbit internacional i per reforçar els lligams que la uneixen a totes les institucions que vetllen per la conservació i la difusió del patrimoni cinematogràfic.

Noves seus

- **Raval**

Ubicat al barri del Raval de Barcelona, l'edifici de 7.000 m² dissenyat per Josep Lluís Mateo acull dues sales de projeccions, la Biblioteca del Cinema, una sala d'exposicions temporals, l'Espai Caralt i una llibreria especialitzada. Els congressistes visitaran la Biblioteca del Cinema i els fons documentals.

- **Centre de Conservació i Restauració**

Ubicat al Parc Audiovisual de Catalunya, a Terrassa, consta d'una planta de 700 m² per a la recepció de materials, les seccions de repàs i inspecció tècnica, adequació, rentatge i visionat de films, office, magatzem, i quatre petites cambres destinades als materials en trànsit. El subsòl, de 2.800 m², allotja les cambres climatitzades per a la conservació d'un màxim de 200.000 bobines.

La unitat de conservació té com a funcions recuperar, preservar, catalogar i difondre les pel·lícules que constitueixen el fons fílmic. La col·lecció de la Filmoteca consta de 170.435 llaunes en diferents suports i formats, que corresponen a 23.383 títols.

Visites Culturals

Els congressistes realitzaran diverses visites a:

- **Terrassa:** El nou Centre de Conservació i Restauració de la Filmoteca de Catalunya. En la mateixa jornada també es visitarà:
 - **Parc Audiovisual**, centre de producció audiovisual, situat a Terrassa, que va néixer el 2006 per oferir tot tipus de serveis a les empreses i els professionals del sector.
 - **Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC)**, centre docent privat, adscrit a la Universitat de Barcelona, on s'imparteixen les disciplines necessàries per a la formació dels futurs professionals del cinema i l'audiovisual.

- **Girona:** El **Museu del Cinema** iniciat a partir de la col·lecció d'objectes cinematogràfics i precinematogràfics de Tomàs Mallol, és el primer de la seva especialitat a l'Estat espanyol. La visita es complementa amb una ruta guiada al centre històric de la ciutat de Girona, amb la col·laboració del Patronat de Turisme de Girona.

SESSIÓ DE CLOENDA

Dissabte 27 d'abril, a les 18.30h

Gran Teatre del Liceu

Die Nibelungen/ Els nibelungs. Fritz Lang, 1924. Muda, rètols en català. Durada: 5 h 30' (inclòs el descans).

La sessió:

Die Nibelungen clou el 69 Congrés de la FIAF al Gran Teatre del Liceu i en sintonia amb el bicentenari de Wagner. Es projectarà una nova còpia en 35mm junt amb la música original, interpretada per la Jove Orquestra Nacional de Catalunya dirigida per Manel Valdivieso, en un espectacle total.

La pel·lícula:

Els Nibelungs, film alemany de dues parts dirigit per Fritz Lang, estrenat el 1924 a Berlín, està considerat un punt d'inflexió en la concepció del cinema com a obra d'art, atès que Lang i el seu equip van saber combinar visualment i estètica els nous avenços tècnics en la il·luminació i en la fotografia, que sumat a una exquisida direcció artística, el doten d'una gran bellesa plàstica.

La llegenda original del segle XII havia quedat eclipsada per la famosa tetralogia wagneriana, però el guió escrit per Thea von Harbou vol recuperar aquest mite primigeni, i és mirall i esclau del seu context històric, el duríssim període d'entreguerres alemany, i comparteix l'esperit romàntic i èpic d'aquells temps. Lang, tanmateix, focalitza el tema en la venjança i les masses desbocades, *leitmotiv* habitual en la seva filmografia. Tot allò que en la primera part és noble i pur, en la segona esdevé malaltís i fosc; essent la batalla final, nihilista i violenta, el contrapunt cruel, i visionari, de la ideologia nazi, fet pel qual, aquesta segona part va ser distribuïda en

una versió diferent, curta i suavitzada, i amb acompanyament musical de Wagner, fet que enfurismava al seu director.

La música:

Gottfried Huppertz (Alemanya 1887-1937), estudià música a Colònia i entrà en contacte amb el món del teatre i el cinema, on conegué a Fritz Lang, que li encarregà expressament la música per a aquest film i el següent, *Metropolis*. La seva composició per *Die Nibelungen* va aconseguir lligar íntimament música i imatges, provocant una coreografia de llum, ritme i moviment, amb efectes impressionants. Es per això que Huppertz està considerat un dels grans de la música per al cinema. La seva prematura mort va fer que fos, injustament, oblidat durant anys.

La restauració:

La Friedrich-Wilhelm-Murnau-Stiftung ha dut a terme aquesta exemplar restauració, fruit d'anys de recerca i de la col·laboració de moltes filmoteques, entre elles la Filmoteca de Catalunya.